

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Pocit bezpečí seniorů

Daniel Košinár

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra antropologie

Studijní program Antropologie

Studijní obor Sociální a kulturní antropologie

Bakalářská práce

Pocit bezpečí seniorů

Daniel Košinár

Vedoucí práce:

Mgr. Ladislav Toušek

Katedra antropologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červenec 2013

.....

Obsah

1 ÚVOD.....	3
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	4
2.1 Strach ze zločinu.....	4
2.2 Morální panika.....	6
2.3 Mapy nebezpečí.....	7
3 METODOLOGIE.....	9
3.1 Metody výzkumu.....	9
3.2 Očekávané slabiny práce.....	9
4 BEZPEČNOSTNÍ SITUACE V PLZNI DLE HODNOCENÍ RESPONDENTŮ.....	11
4.1 Obecné hodnocení pocitu bezpečí.....	13
4.2 Strach ze skupin obyvatelstva.....	16
4.3 Otázka opodstatněnosti strachu.....	20
5 MAPY NEBEZPEČÍ.....	25
5.1 Obecně.....	26
5.2 Dle jednotlivých městských částí.....	28
5.2.1 Plzeň 1.....	28
5.2.2 Plzeň 2.....	28
5.2.3 Plzeň 3.....	29

5.2.4 Plzeň 4.....	31
6 DISKUSE.....	33
6.1 Předchozí výzkumy.....	33
7 ZÁVĚR.....	34
8 LITERATURA.....	36
9 SUMMARY.....	38
10 SEZNAM PŘÍLOH.....	39
10.1 Tabulky.....	39
10.2 Textová příloha.....	39
11 PŘÍLOHY.....	40
11.1 Tabulky.....	40
11.2 Textová příloha.....	41

1 ÚVOD

Zločinnost je v současné době aktuálním tématem a kromě jiných se nabízí též otázka, jak se dotýká běžných občanů, jak jsou jí ohroženi a jak se jí ohrožení cítí. Na poslední otázku se v této práci pokusím odpovědět. Současně se domnívám, že v dnešní době jsou v této společnosti starší občané marginalizováni, což je dáno velkou mírou důrazu na individualismus a výkonnost jednotlivce. Proto jsem těmto lidem chtěl dát možnost, aby se k otázce kriminality a zejména vlastního pocitu bezpečí, ohrožení a dotčení trestnou činností vyjádřili.

K volbě tohoto tématu práce mě také vedl můj dlouhodobý zájem o bezpečnostní problematiku, který je současně i mým zájmem profesním.

V nejlepším případě doufám, že pokud by výstupy této práce bylo možné aplikovat, že by závěry, ač s mnohými očekávanými slabinami, o kterých bude pojednáno v dalších částech, mohla pomoci k zlepšení bezpečnostní situace v Plzni.

Cílem tohoto šetření je tedy zjištění, zda se obyvatelé města Plzně cítí bezpečně, či naopak ohroženi zločinem. Pokus odpovědět na otázku, zda je jejich případný strach ze zločinu odůvodněný a do jaké míry je spíše konstruován působením masmédií. Dalším z očekávaných výstupů práce je potom zjištění informací o skupinách obyvatelstva, kterými se respondenti cítí být ohroženi, které současně vnímají jako nebezpečné. Posledním očekávaným výstupem, o kterém se každopádně nedomnívám, že by jeho významnost byla nižší než u předchozích popisovaných výstupů, je zaznamenání a popis lokalit, ve kterých se respondenti cítí být trestnou činností více ohroženi. Tento výzkum samozřejmě není prvním v Plzni provedeným, o dřívějších výzkumech bude pojednáno níže.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Strach ze zločinu

Strach ze zločinu může být jednou ze součástí obecné tendence bojácnosti osoby, která snižuje kvalitu života jednotlivce. (Ferraro – LaGrange 1985 : 75) *„Negativní vliv na lidský život nemusí mít pouze bezprostřední setkání s trestným činem, ale již pouhé vnímání potenciální hrozby, že by se člověk jeho obětí mohl stát. Dorostou-li takové obavy určité míry, začnou vážně ohrožovat osobní potřebu pocitu bezpečí, tvořící jednu z potřeb základních. Aniž by tak někteří občané měli vlastní zkušenost s útokem na svou osobu či majetek, kriminalita ovlivní jejich život. Začnou měnit své zvyky, investují finanční prostředky do vlastní ochrany, a vědomě či nevědomě projevují tendenci vyhýbat se činností, které jim dříve přišly zcela běžné – například projít se večer sami městem, vzít do auta stopaře nebo nechat jízdní kolo na pár minut před místním obchodem. Pojem, který pro jevy tohoto druhu používá kriminologie, je strach ze zločinu.“* (Tomášek 2010: 107)

Implicitní definice strachu ze zločinu, která je pro tuto práci adekvátní, je vnímání pravděpodobnosti viktimizace (Ferraro – Grange 1987: 71). Mezi faktory tento strach ovlivňující se řadí například vliv médií, která působí jak zpravodajstvím, tak komerční televizní tvorbou, kde je zločin častým tématem. Předpokládá se, že vliv médií je hlavním faktorem pro tvorbu většiny představ o kriminalitě. (Jones 2006: 77)

Působení zpravodajství je dané výběrem a informování o takových zločinech, které jsou divácky vděčné a je pravděpodobné, že diváka zaujmou. Jedná se tedy obvykle o zločiny nesoucí jednu či více následujících charakteristik: násilí a sex, možnost personifikace a individualismu, prostorová a kulturní blízkost, možnost vyvolat pocit ohrožení a možnosti zjednodušování a poutavé prezentace, zapojení celebrit a významných osobností, zločiny páchané dětmi nebo mládeží, či naopak páchané na dětech. Dále je nezbytné brát v úvahu ten fakt,

že mediální zpravodajství bývá konstruováno na principech binárních opozic, tedy vyjádřeno určitým vulgárním způsobem „my slušní, poctiví lidé“, proti „nim zlým, problémovým, delikventním, patologickým.“ (Tomášek 2010: 35-40) Reálná míra rizika nemusí odpovídat míře rizika v představách konzumentů zpravodajství, což je dáno výše popisovanou skutečností výběru pouze určitých zpráv, které pocit ohrožení dokáží vyvolat. (Young 1999: 71)

Nutné je, rozlišovat mezi strachem a úzkostí (anxietou), přičemž rozdíl mezi výše jmenovanými emocemi spočívá v tom, že předmět strachu je jasně identifikován a jedná se o nepříjemnou reakci na dané nebezpečí. Samozřejmě je nutné uvažovat nad tím, že termín „zločin“ je velice širokým pojmem, nicméně stále se jedná o pojmenování. (Öhman 2008: 710) Vzhledem k pojetí strachu jako nepříjemné emoce lze toto spojit s výše uvedenou tezí o vlivu na kvalitu života.

Mezi další vlivy se řadí působení osobních sociálních kontaktů, které mohou být rozhodující pro uvažování respondenta spíše nad situací přímo v místě jeho bydliště. Je možné předpokládat, že pro něj informace získávané prostřednictvím těchto kontaktů pravděpodobně budou mít spolu s různými vlastními zkušenostmi větší význam než informace podávané zpravodajstvím v masmédiích. (Tomášek 2010: 37) A dále také dřívější viktimizace vlastní osoby či blízkých osob. Pojem blízká osoba se pro potřeby této práce neshoduje s právním pojmem osoby blízké vymezeným v občanském zákoníku, trestním zákoníku, nebo zákonu o přestupcích. Vzhledem k tomu, že práce vychází z perspektivy aktérů a pod pojmem blízké osoby se tedy může skrývat například i osoba, která není s respondentem v žádném příbuzenském sepětí, avšak její viktimizaci může respondent silně pociťovat a může ovlivnit jeho strach ze zločinu. Práce se bude mimo jiné zabývat i specifickými skupinami obyvatelstva, ze kterých mají respondenti strach. V politické a mediální praxi se jedná o běžný úkaz, poukazovat na ohrožení ze strany jasně identifikovatelných skupin obyvatelstva, např. drogově závislých.

(Galsterer 2003: 40) Opět se též zamyslí nad otázkou, zda je tento strach nějakým způsobem opodstatněný. Pokusí se na ni odpovědět a pokud je opodstatněný, tak v jaké míře je konstruován vlivem působení médií. Samozřejmě se nejedná o komparativní analýzu mezi informacemi uváděnými respondenty v souvislosti se jmenovanými skupinami obyvatelstva a jakýmkoliv kriminálními statistikami, které by možná mohly vést ke snad o něco přesnějším závěrům týkajících se odpovědí na otázku opodstatněnosti strachu z daných skupin obyvatelstva. Zde ale jde spíše o pohled na otázku konstrukce tohoto strachu.

2.2 Morální panika

Morální panikou jsou rozuměny situace, kdy je pozornost veřejnosti, médií a státu, respektive státních složek, nepřiměřeně zaměřena na domnělý problém. (Cohen 1973) Termín byl poprvé použit v roce 1964 Marshalllem McLuhemem v díle *Understanding Media*. (McLuhan 1994:92) Loo (2008) ale uvádí, že pojem pochází od Cohena, jehož klasická studie anglických „mods and rockers“ stála na základech Durkheimových a Marxových tezí (Loo 2008: 13), což lze na základě výše citované McLuhanovy publikace napadnout. Nicméně lze říci, že termín morální panika je známý především v souvislosti se Stanleyem Cohenem a jeho výše uvedenou studií, ve které byl tento pojem a koncept rozpracován. Poukazuje na pocit ohrožení sdílených hodnot společnosti nějakou odlišnou skupinou, v případě Cohena se jednalo o subkultury mládeže. Například již zmiňované mods and rockers, skinheads a další. Tyto skupiny byli majoritou asociovány s násilím. (Cohen 1973)

Pro potřeby této práce bude tady morální panikou chápána situace, kdy se respondenti cítí být z nejrůznějších důvodů vážně ohroženi nejrůznějšími skupinami populace. A to bez ohledu na vlastní zkušenosti či hlubší znalost této skupiny. Lze tedy říci, že jejich obavy z této skupiny vznikají pouze díky působením mediálního tlaku, který je, jak již bylo výše

uvedeno, v současné době jakýmsi „hnacím motorem“ situací, na které je možno teorii morální paniky aplikovat.

2.3 Mapy nebezpečí

Jak již bylo výše popsáno, mentálními mapami nebezpečí jsou míněny představy o lokalitách, ve kterých respondenti cítí vyšší míru strachu ze zločinu, respektive tedy vyšší míru pravděpodobnosti viktimizace, ať už je toto riziko skutečné nebo domnělé.

Je možné uvažovat o tom, že pro respondenta se nebezpečnou oblastí může stát také místo, kde se v minulosti stal obětí on nebo jakákoliv jiná jemu blízká osoba. Tato práce se pokusí lokality považované respondenty za nebezpečné pouze zaznamenat. Nebude odpovídat na otázku, zda je tento strach v daných místech oprávněný a spojený s vyšším nápadem trestné činnosti, či zda se jedná pouze o domnělé riziko. Pro toto ověřování by pravděpodobně bylo nutné provést komparativní analýzy se statistikami kriminality zjištěné v uváděných oblastech.

V případě, kdy z rozhovoru vyplyne, že místo uvedené respondentem je místem předcházející viktimizace, jak bylo uvedeno již výše, bude na toto v textu práce poukázáno, neboť lze předpokládat, že strach je dán touto specifickou zkušeností. Neupozornění na tuto skutečnost by mohlo vést k různým formám dezinterpretací informací o této popisované lokalitě. Pokud by tedy mapa nebezpečí měla být nějakým způsobem krátce definována, jedná se o lokalitu zvýšeného strachu ze zločinu. (Farral – Murray: 2008) Nicméně je nutné zmínit jednu neopomenutelnou skutečnost, týkající se lokalit chápaných jako nebezpečné a sice ten fakt, že pokud by došlo ke komparaci výstupů z dat vzniklých při rozhovorech s respondenty s oficiálními statistikami a výsledkem by byla neshoda, nemusí to nutně znamenat, že místo není lokalitou s vyšším nápadem trestné činnosti. Hypoteticky je možné, že se jedná o lokalitu, kde ve zvýšené míře dochází ke kriminalitě,

která ale není žádným způsobem oficiálně zaznamenána, tedy tzv. latentní kriminalitě. Toto by ale samozřejmě bylo obtížně prokazatelné.

3 METODOLOGIE

3.1 Metody výzkumu

Metodou sběru dat v terénu je kvalitativní výzkum pomocí polostrukturovaných rozhovorů. Výzkumným vzorkem je 20 respondentů, z toho 10 mužů a 10 žen ve věku nad 60 let, stálých obyvatel Plzně. Místo, kde rozhovory proběhnou, bude záviset zcela na vůli respondentů.

Struktura rozhovoru: Plánovaná struktura rozhovoru by měla být následující: Zhodnocení pocitu bezpečí vlastními slovy a na škále od 1 do 11, dále vnímání médií, otázka týkající se strachu z konkrétních skupin obyvatelstva, otázka zabývající se minulou viktimizací osoby respondenta a osob respondentovi blízkých. Přičemž v případě kladné odpovědi byl respondent vyzván k povídání o této zkušenosti. Dále byl dotazovaný požádán o popsání lokalit, které považuje za nebezpečné, a to jak na úrovni celého města, tak v úrovni okolí svého bydliště.

Respondent samozřejmě nebyl žádným způsobem ve výpovědi omezován či usměrňován, přál-li si cokoli komentovat nebo dodat, přirozeně mu v tomto nebylo bráněno. Nakonec mu byly položeny otázky sloužící ke zjištění údajů o něm samém. Jednalo se o rok narození, nejvyšší dosažené vzdělání, jaké povolání respondent vykonával či v případě ještě pracovně aktivních respondentů vykonává, otázky na sociální vazby, na kontakty s rodinou. Bližší informace o jednotlivých respondentech a také současně doslovný přepis jednoho z rozhovorů jsou součástí přílohy.

3.2 Očekávané slabiny práce

U práce lze očekávat několik slabín, a to jednak malý vzorek populace. Je to podmíněno obtížnějšími podmínkami při shánění respondentů a časovou náročností. Dále velmi nízkou reprezentativnost tohoto vzorku, danou jednak geograficky a jednak strukturou danou

například vzděláním. Je možné předpokládat, že například rozložení úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání bude odlišné ve výzkumném vzorku populace a vlastní populaci obecně. Nízkou reprezentativností z hlediska zde pojmenovaného jako geografického je míněn fakt, že pravděpodobně nebude možné zvolit respondenty rovnoměrně ze všech částí města, což se může velice negativně projevit zejména na části práce zabývající se mentálními mapami nebezpečí, neboť z důvodu tohoto handicapu se některé části města na základě určité vyšší míry pomístní znalosti chápány jako nebezpečné, nemusí v práci vůbec objevit.

4 BEZPEČNOSTNÍ SITUACE V PLZNI DLE HODNOCENÍ RESPONDENTŮ

Naprostá většina rozhovorů proběhla v domácnostech respondentů, pouze u třech rozhovorů bylo zvoleno jiné místo a sice jeden z rozhovorů proběhl v kavárně, jeden v domácnosti tazatele a jeden ve spolkové klubovně¹. Volba místa závisela zcela na vůli jednotlivých respondentů. Ne vždy bylo možné sledovat přesně naplánovanou osnovu rozhovoru. A to z toho důvodu, že respondenti často od jednoho tématu sami přešli k jinému. „*To víš, situace špatná, podívej se, co dělaj ty naši tmavší spoluobčani.*“ (Pan Josef, Slovany) Respondenti mluvili otevřeně, v několika případech byli vděční, že jim byla dána možnost se otevřeně vyjádřit k tomuto tématu. V několika případech si nepřáli na některé otázky odpovědět, což se během rozhovorů týkalo nejčastěji otázek dotýkajících se vlastní viktimizace. Jednalo se pouze o dva ojedinělé případy. V těchto případech samozřejmě respondenti nebyli do odpovědi žádným způsobem tlačeni. Zcela striktně byla dodržována zásada, že tazatel je oprávněn se na cokoli zeptat a respondent je oprávněn na cokoli odmítnout odpovědět a nebýt do odpovědi žádným způsobem nucen. Délka rozhovorů byla velice variabilní, pohybovala se mezi dvaceti až devadesáti minutami v krajních případech. Doba trvání většiny rozhovorů se pohybovala mezi čtyřiceti pěti až šedesáti minutami. Ve většině případů respondenti – muži tazateli tykali a respondentky – ženy vykaly. Během rozhovorů občas docházelo také k různým odbočkám od tématu, nebo otázkám na osobu tazatele.

V průběhu některých rozhovorů došlo také ze strany respondentů spontánně k hodnocení činnosti místní samosprávy ve věcech bezpečnosti a nebo k hodnocení činnosti bezpečnostních složek. V případě, že respondenty byla takto hodnocena činnost bezpečnostních složek, se v zásadě jednalo buďto o vyzvižení činnosti těchto složek na základě vlastní pozitivní zkušenosti, či srovnáním s činností

---

1 Vzhledem k možné snadné dohledatelnosti není konkrétní spolek uveden.

bezpečnostních složek v době komunistického režimu. Kritiky lze v zásadě rozdělit do tří kategorií. Kritika z důvodů vlastní předchozí negativní zkušenosti respondenta, *„Mně ukradli auto. S policajtem jsem to řešil a oni mě skoro nevnímali. A když jsem upozorňoval, že tady s ním někdo jezdí, tak mě neposlouchali.“* (Pan Jindřich, Doubravka) Kritika odkázáním na určitou formu „následovnictví“ bezpečnostních složek doby komunismu, *„Jo a městská policie, to je pořád šedej mor.“* (Pan Petr, Doubravka) Třetím druhem kritiky byla komparace činnosti současných bezpečnostních složek s bezpečnostními složkami doby první Československé republiky. *„Víš, muj strejda byl policajt. Ještě v době když nosili takový ty přilby. A to nebylo jako dneska, ten když šel, tak se každěj bál něco provést. I když to byl muj obdivovanej strejda, tak jsme se i my báli provést nějakou klukovinu, když byl poblíž. Navíc ve službě nikde neseseděl, ale byl na pochůzkách a mluvil s lidma, takže věděl, co koho kde trápí.“* (Pan Josef, Slovany)

Toto bylo zmíněno pouze na okraj, účelem této práce není provádět jakoukoliv formu hodnocení činnosti bezpečnostních složek. Nicméně by bylo možné považovat za chybu, kdyby tyto informace nebyly zmíněny, protože na základě tohoto lze vyvozovat skutečnost, že respondenti činnost bezpečnostních složek vnímají a mají ji s otázkou bezpečnosti propojenou.

Další věcí, na kterou je nutné poukázat mimo jiné i proto, aby nedošlo ke špatnému porozumění a dezinterpretaci níže uvedených informací, jsou termíny, které byly respondenty používány pro určité skupiny obyvatelstva. Je zde nutné zcela konkrétně poukázat na fakt, že jako „Ukrajinci“ jsou respondenty označováni též Rusové a obecně všichni občané bývalého Sovětského svazu. Ještě obecněji všichni „gastarbeiteri“ přicházející ze zemí východní Evropy, kromě níže popsaných výjimek. Vzhledem k absenci podobného termínu v českém jazyce bylo zvoleno použití tohoto germanismu. V popisu respondentů se tedy jedná o v České republice dočasně pobývajících osoby, které jsou

zde jako převážně nekvalifikovaní pracovníci na omezenou dobu, přicházející ze zemí východní Evropy. Tedy ze zemí bývalého Sovětského svazu, ale i například z Rumunska, což vyplynulo z pokračování rozhovorů a upřesnění těchto pojmů. Nicméně dle tohoto upřesnění pro respondenty do této kategorie nespádají občané Slovenské republiky, kde lze samozřejmě uvažovat o tom, že je toto zapříčiněno vlivem dějin. Něktými respondenty jsou Slováci stále chápáni jako běžná součást této společnosti, což může být dáno historií. Toto vnímání je možné považovat za jakousi formu pozůstatku Československa. A dále, jak opět vyplynulo ze specifikací v průběhu rozhovoru, do popisované kategorie takzvaných „Ukrajinců“ také nespádají občané bývalé Jugoslávie, kteří byli respondenty ve dvou případech také zmiňováni. Neméně důležité je potom zmínit, že některé názvy trestných činů neodpovídají skutkovým podstatám těchto činů podle trestního práva.

V několika případech docházelo k tomu, že respondenti používali starší, v současnosti neaktuální názvy ulic, například časté „Stalinka“ pro dnešní Americkou ulici, dříve tedy pojmenovanou Stalinova.

4.1 Obecné hodnocení pocitu bezpečí

Respondenti hodnotili, jak bezpečně se v Plzni cítí, a to na škále 1-11, kdy hodnocení stupněm 1 znamenalo „velmi bezpečně“ a hodnocení stupněm 11 znamenalo „vůbec ne bezpečně“. Dále jim byla dána možnost bezpečnostní situaci zhodnotit vlastními slovy.

Na základě vyhodnocení těchto údajů, kdy průměr byl 4,5, lze říci, že situace je hodnocena převážně pozitivně, nicméně by stále mohla být lepší. Horší hodnocení bylo typické zejména u respondentů, kteří jsou více aktivní a pohybují se mimo domov. Nejvíce kriticky se k situaci vyjadřovali respondenti aktivní ve večerních a nočních hodinách. *„To víš, já když jdu vyvenčit tady toho chlupáče, to chodím dycky dost pozdě, mnohdy ještě tak kolem půlnoci nebo i dýl, protože já docela špatně spím a tamhle na lavičce sedí ožralí mladý, tak se zrovna bezpečně necejtim.“*

(Pan Jindřich, Doubravka) V případě respondentů, kteří jsou v nočních hodinách aktivní jen zřídka, k tomuto horšímu hodnocení nedocházelo. „*Já když šel v noci pěšky z města, tak jsem nikdy žádnéj problém neměl. Jenomže já taky takle jdu jednou, nanejvýš dvakrát do roka.*“ (Pan Pavel, Doubravka)

Dva respondenti, sami méně aktivní, uvedli spíše strach o příbuzné pohybující se venku, opět zejména ve večerních hodinách. „*Já mam akorát strach, když jde Helena pozdě večer a je tma z práce.*“ (Paní Helena, Petrohrad)

Ve třech případech muži odkazovali na obranu sebe a své rodiny a docházelo k horšímu hodnocení v případě, kdy uváděli, že schopnost bránit se ztratili v důsledku vyššího věku, zhoršujícího se zdravotního stavu a schopnosti pohybu. „*Koukej, já dělal judo a v životě jsem se zločinců nebál. Ale teďka mě už bolí kolena a kyčle, a to je špatný, už bych sebe a manželku těžko ubránil, kdyby nás někdo přepad.*“ (Pan Josef, Slovany) V případě odkazu na fakt, že se respondent domníval, že je schopný sebeobrany a obrany své rodiny, respektive svého okolí, bylo hodnocení situace pozitivní. „*Za mě si dej jedničku, já se nebojím, věřím, že bych se ubránil.*“ (Pan Oldřich, Skvrňany) Zde, v případě pana Oldřicha, je však nutno brát v potaz jeho válečnou zkušenost, kdy tento respondent byl v průběhu druhé světové války totálně nasazený v Německu a v roce 1945 se stal členem jedné z odbojových skupin působících v Plzni, následně také bojoval v průběhu Pražského povstání na barikádách. Lze předpokládat, že u člověka s takovouto zkušeností nebude strach ze zločinu příliš vysoký, ale vlivy zde zmiňovaných životních zkušeností se pohybují spíše již na poli badatelského zájmu obecné psychologie nebo psychologie osobnosti.

Ovšem respondenti též uváděli určitou znepokojenost s drobnějšími přečiny a přestupky, pokud se jich tyto nějakým způsobem dotýkají. Zde je nutné zdůraznit fakt, že se nejedná o ohrožení. Z trestných činů lze poukázat například na týrání zvířat. „*Hele, víš jak jsem přišel k tomuhle*

chlupáčovi? To jsem šel s kamarádem z hospody a on má fenku. A ta začla táhnout k popelnici a nějak ho tam vycejtila. Normálně jako malinkatý štěně ho strčili do igelitovýho pytle a hodili do kontejneru. Já řek, že ho teda přes noc necham u sebe, potom, že ho dam do útulku nebo někam, no a už tu tak nějak zůstal. Ale teda řekni mi, kdo může něco takovýho provést?“ (Pan Jidřich, Doubravka). Z přestupků potom například na chování účastníků silničního provozu. „Podívej, když jdeš takhle po ulici, tak je to o strach, jak ty cvoci zase jezdí. Tak ale zas abych nekřivdil, tak když se koukneš, tamhle na Masarykovo ti jen tak lidi začnou přebíhat silnici, takže ty řidiči to taky nemaj moc dobrý.“ (Pan Petr, Doubravka) Jako nepříjemné též respondenti chápali nejrůznější formy vandalizmu, sprejerství a jiných forem poškozování majetku, na což dotazovaní reagovali kromě jiného, odsouzením těchto činů, ale také značně velkou mírou nepochopení jakékoliv motivace pachatelů tohoto jednání. „Zdravýmu člověku to ten rozum prostě nebere. Co z toho maj, že něco pěknýho zničej. To snad zdravej člověk doopravdy nemůže nikdy pochopit.“ (Pan Oldřich, Skvrňany) Obzvláště těžce byl poté respondenty pocíťován a velice nekompromisně odsuzován vandalismus v jakékoliv formě, pokud se cílem vandalů staly hroby či jiné vybavení hřbitova. Také různé drobné krádeže, pokud byly spojeny se hřbitovem, kde je vidět přesah do roviny vyšších hodnot než pouze způsobené materiální škody, ale toto bylo pochopitelně pocíťováno jako čin, kde míra neuctivosti a těchto důsledků, jak vyplynulo z jejich výpovědí, do značné míry přesahuje problém materiálních škod těmito činy způsobenými. „Já když viděla jak nám poničili náhrobek tady na hřbitově, tak mi bylo do pláče. Kus povalenej a celý poničený. [pláč] To proboha nemaj ani trochu úcty? A neuvědomí si, co to udělá s těma lidma, co se o ty hroby chodí starat a nezapomínaj na zemřelý příbuzný. Když nic jinýho, aspoň trochu úcty by vážně mohli mít.“ (Paní Kateřina, Bory) Toto tedy vedlo k silné míře odsouzení a je nutné tedy uvažovat nad tím, že tyto činy mohly být respondenty chápány spíše jako útok na jejich morální hodnoty než jako pouhý obyčejný útok na majetek, kde jak bylo výše popsáno, pocity

jakéhosi porušení, poničení nebo zhanobení památky zemřelých přesahují vlastní úroveň materiálních škod. Značná míra rozrušení těmito činy byla výrazně znatelná též v non-verbálních komunikačních projevech daných respondentů, bohužel ale pochopitelně tyto projevy není možné v práci dostatečně výstižným způsobem reflektovat.

4.2 Strach ze skupin obyvatelstva

S nejvyšší četností respondenti uváděli, že se cítí být ohroženi Romy. Dále bezdomovci, drogově závislími, potom osobami označovanými jako „Ukrajinci“, přičemž význam nesený tímto pojmem byl popsán již výše.

V případě Romů bylo obvykle poukazováno na vlastní negativní zkušenosti, či zkušenosti blízkých. Ne vždy přímo v souvislosti se zločinem, ale obecně též v souvislosti s tím, co respondenti cítí jako problém. *„Hele, jak byla revoluce a skončilo přizivnictví, okamžitě všichni ty tmavší odešli z podniku a přestali pracovat.“* (Pan Josef, Slovany) Obvykle však byla častější negativní zkušenost, respektive domnělá negativní zkušenost. *„Já se bezpečně necítím. Mě už dvakrát vykradli, protože pode mnou bydleli cikáni.“* (Paní Anna, Petrohrad) Z pokračování rozhovoru vyplynulo, že pachatelé tohoto vloupání nebyli dopadeni a tedy tato skutečnost nebyla neprokázala. Lze polemizovat, zda se opravdu jednalo o Romy nějakým způsobem propojené se sousedy respondentky, či přímo tyto sousedy. V případě skutečné viktimizace, kde spojitost s Romy byla prokázána u pana Josefa, který byl jednou okraden sám, podruhé jeho manželka. *„No a nastupuju do autobusu a tam jeden ten náš tmavší spoluobčan. Tak se protáhne těsně podél mě, já potom zjistím, že nemam mobil, kouknu, von běží pryč.“* (Pan Josef, Slovany) Ve druhém případě tento respondent uváděl, že se obětí krádeže stala jeho manželka, které byla odcizena kabelka.

K odkazu na média v případě romské populace došlo při rozhovoru pouze jednou, a to konkrétně v případě natáčeném s panem Václavem.

Jmenovaný na toto téma poukazoval a mluvil o něm v době, kdy byla médii věnována značná pozornost situaci ve Šluknovském výběžku. Na tuto situaci lze jednoznačně aplikovat teorii morální paniky, ovšem opět je nutno poukázat na fakt, že se jedná pouze o jednoho respondenta z dvaceti, který této situaci popisované v médiích podlehl.

V případě bezdomovců bylo hodnocení odlišné od jiných skupin obyvatelstva. Zajisté by bylo žádoucí mít nějaké exaktní vymezení termínu bezdomovec, ale vzhledem k tomu, že je na téma nahlíženo z perspektivy respondentů, je toto samozřejmě problematické. Na bezdomovce bylo nahlíženo s obavami, ale lze říci, že současně i se soucitem. Sami respondenti spontánně uváděli, že vlastně nevědí, jestli se tyto osoby na ulici dostali čistě vlastním zaviněním, či vlivem určitých okolností, které mohli pouze částečně ovlivnit. *„Já si je netroufnu soudit, je možný, že za to nemůžou jak dopadli. Co sem tak slyšel, tak mohli na ulici skončit třeba jestli se rozvedli nebo tak podobně. Je lehký je odsoudit, ale já si to netroufnu. Jestli se tam dostali vlastní vinou, třeba kvůli drogám, to je jiná, ale takhle když nevím, tak přece nemůžu dělat jakýkoliv soudy, nebylo by to správný.“* (Pan Pavel, Doubravka)

Největší obavy v souvislosti s bezdomovci respondenti uváděli v případě okolí Hlavního nádraží a podchodu u křižovatky ulic Americká a Sirková. *„Jo a ty co jsou na těch lavičkách na Stalince s těma psama, ty jsou tedy docela hrozný.“* (Paní Anna, Petrohrad) Z pokračování tohoto rozhovoru poté vyplývá, že obavy z této skupiny obyvatelstva jsou alespoň v některých případech posilovány i tou skutečností, že tito bezdomovci mají velké psy, dle výpovědí prý velmi často puštěné na volno a bez košíku. Zvířata potom v respondentech přirozeně vzbuzují značné obavy. *„Víš co, ono není moc pěkněj pocit když na tebě vyběhne takový obrovský tele. I když si to obvykle hned zavolaj zpátky nebo to k tobě jenom přiběhne, očichá si tě to, tak to stejně není příjemný. Já psy jako takový nemam zrovna moc ráda a nikdy nevíš co od takovýho velkýho psa můžeš čekat.“* (Paní Anna, Petrohrad) Ve dvou případech

však tito respondenti mluvili i o údajném a vysloveně konfliktním jednání skupiny členů této skupiny bezdomovců, kdy prý jejich známí byli těmito bezdomovci dokonce i fyzicky napadeni. Údajně se nejednalo o žádný vážný útok, ale pouze jakousi formu strkání. Nicméně za předpokladu, že k těmto činům skutečně došlo, by mohli i toto dotčení vnímat velice nepříjemně a lze předpokládat, že je to vedlo k vyšší míře strachu z této skupiny obyvatelstva. Nicméně bezpečnostním složkám podle respondentů tyto konflikty hlášeny nebyly. Lze uvažovat nad pravdivostí této informace, zda se nejedná o informaci z doslechu, šířící se způsobem friend – of – a – friend, tedy formou takzvané městské legendy. (Bowie 2008: 302-303). Dále respondenti uváděli jako pohoršující, nicméně samozřejmě nijak příliš ohrožující, pití alkoholu, respektive pohyb a jakékoliv jednání pod vlivem alkoholu a jeho přímou konzumaci na veřejných prostranstvích. Netýkalo se to pouze bezdomovců, ale poukazovali takto i na jiné skupiny obyvatelstva, jako například skupinek -náctiletých a mládeže u diskoték, s níž však jinak obecně žádné problémy neměli a v zásadě nedocházelo k určitému připisování nějakého chování a generalizaci. Vzhledem k tomu, že se v případě bezdomovců respondenti nijak neodkazovali na média, či politiku místní samosprávy, není možné zde, na rozdíl od romské populace, aplikovat myšlenku Wolfganga Gelsterera o mediální a politické praxi.

V případě bezdomovců docházelo k nejvyšší míře odsouzení těchto lidí respondenty, pokud se domnívali, že se tito dostali na ulici vlastní vinou. Největší míru odsouzení poté měly případy předpokladu drogové závislosti. *„Ty u Prioru, já bych řek, že fetujou, těm se rači obloukem vyhnout.“* (Pan Tomáš, Slovany)

V případě Ukrajinců nedocházelo obvykle k jejich odsuzování, ale strach byl podmiňován spíše obavami z neznámého. Například jejich jiné mentality, jejich možného dřívějšího způsobu života a s nimi spojeným strachem a nedůvěřivostí. *„Ono já mam strach spíš u Ukrajinců, pretože od těch vlastně nevíš, co máš čekat. Oni sice nosej tesilky, ale já*

myslím, že tam stejně mají pořád někde schovanou kudlu.“ (Paní Helena, Petrohrad) Zde byly obavy sdělovány lidmi žijícími v blízkosti ubytoven, kteří s těmito osobami častěji přicházejí do kontaktu a obvykle kritizují i jejich opilství. Na druhou stranu jsou ale ochotni tyto osoby uznávat pro jejich pracovitost. „Zase ať nejsem neupřímná, působí všelijak, mám z nich obavy, ale chtěj si vydělat a makaj jak čert i po víkendech nebo tak je na těch staveništích vidím. Ale jak říkám, nevím co se od nich dá tak nějak čekat, tak si od nich radši držím trochu odstup a dávám si bacha.“ (Paní Helena, Petrohrad) Není tedy možné tvrdit, že by se na rozdíl od například Romů nad touto skupinou populace uvažovalo čistě polarizovaně.

U respondentů, kteří uváděli jako skupinu lidí, ze kterých mají strach muslimy, sami potvrdili, že s těmito lidmi osobně nepřišli do styku, ani se o problémech s touto skupinou obyvatelstva nedozvídali prostřednictvím svých sociálních vazeb s osobami, které by měli s členy této skupiny samy nějaké problémy. Nicméně uváděli, že se touto skupinou obyvatelstva cítí být vážně ohroženi především na základě informací přijímaných prostřednictvím masmédií a lze tedy uvažovat nad tím, že je tento strach konstruován pouze na základech budovaných mediálním zpravodajstvím.

V souvislosti se strachem nebyli vůbec zmiňováni příslušníci zde žijící komunity Vietnamců. Není ale možné říci, že by byli respondenty zcela ignorováni a nedošlo ke zmínce o této komunitě. Narážky na obyvatele této národnosti se ve výpovědích objevily, ale často jako osoby postavené do opozice vůči romské populaci, kdy byli Vietnamci chváleni a chápáni jako velice pracovití a skromní lidé, což podle názoru respondentů stálo na opačném pólu proti příslušníkům romského etnika.

4.3 Otázka opodstatněnosti strachu

Tématem této části práce bude jakési zamyšlení nad tím, v jaké míře respondenti podléhají kterým z jednotlivých výše jmenovaných a popisovaných faktorů majících vliv na konstrukci strachu ze zločinu.

Respondenti, kteří uváděli horší hodnocení bezpečnostní situace a na základě jejichž výpovědi by bylo možno uvažovat o médiích jako o jednom z rozhodujících faktorů konstruujících jejich strach ze zločinu byli většinou lidmi s omezenějšími sociálními vazbami. Nejhorší hodnocení pocházelo od respondentů, kteří sledují zpravodajství na komerčních televizních stanicích. *„Znáš ty krimi zprávy? Já na to koukam, a to je vážně strašný. Co se bezpečnosti týče, tak zlatý komunisti, tehdy ses aspoň nemusel bát, že tě na ulici zapíchne nějaký feťák kvůli cigáru. No viděls v těch zprávách? Někomu řek o cigáru, on řek, že nemá, ten ho zapích. A bylo mu jedno, že ten mrtvej třeba nekouří. Vážně, zlatý komunisti.“* (Pan Václav, Lochotín) Zde šlo pozorovat úplný vliv médií na formování strachu ze zločinu. Nicméně nelze to takto generalizovat, protože jak bude popsáno níže, někteří z dotazovaných informace poskytované médiu sami kriticky filtrovali a nebrali určité z nich (pokud je považovali nějakým způsobem za zkreslené či přehané) v potaz.

Někteří respondenti odkazovali na média v souvislosti s jejich chápáním jako součásti viktimologické prevence. *„Zase na tej Nově hodně říkají na co si dávat bacha, aby nám nikdo nic neudělal.“* (Paní Dagmar, Doubravka) Mnozí sami svůj strach kriticky ohodnotili, že je možné, že situace podávaná médiu jako reálná realita zcela neodpovídá, že míra zločinnosti a míra ohrožení není taková, a že jedná pod vlivem médií a tlaku okolí. *„Heleď já se bezpečně necítím, když tak koukam na tu televizi. Ale zas si říkam, že takovej Saigon, jakej v tý televizi předváděj, tady přeci není.“* (Pan Jiří, Doubravka)

Čili se jedná o jakýsi paradox, kdy sice respondent cítí strach ze zločinu, ale současně si uvědomuje fakt, že tento strach, respektive danou výši míry tohoto strachu, pravděpodobně nelze považovat za zcela opodstatněnou.

Zajímavým a pro přehled o bezpečnostní situaci ve městě jistě ne zcela nepodstatným faktem je, že někteří respondenti, kteří uváděli, že se sami nebojí o vlastní bezpečnost a ani podle svých výpovědí nemají nějakým způsobem obavy o bezpečnost svých blízkých, považovali za neopodstatněnou naopak právě onu jimi popisovanou vysokou míru pocitu bezpečí, na což odkazovali a obvykle se pokoušeli i o vlastní vysvětlení. *„Já jak říkám, já se nebojím, ale tak já žiju v jiný době. Možná jsem moc velké optimista a bát bych se měl.“* (Pan Pavel, Doubravka)

Dále lze říci, že obecně respondenti uváděli, že doma ze zločinu strach nemají a všeobecně lze tvrdit, že vlastní domov je respondenty chápán jako bezpečný prostor. Tato představa se ale neobjevila v případě oběti vloupání. Vzhledem k psychickým škodám, které tento trestný čin, jakožto vniknutí do soukromého prostoru osoby a narušení tohoto okruhu chápaného jako bezpečný, na oběti zanechává. *„Psychická a fyzická újma. Krádež vloupání do bytu zanechává krátkodobé a částečně též dlouhodobé zdravotní a psychické problémy.“* (Dianiška et al. 2011: 122) *„Tak víš jak to je, co se mi sem vloupali, tak už se bezpečně necítím ani tady v bytě, nevím, mi sem zase někdo nevleze.“* (Paní Anna, Petrohrad)

Mimo jiné je jistě nutné se na základě výše popisovaných faktorů zamyslet nad tím, zda informacím v médiích respondenti nepodléhají zprostředkovaným způsobem, tedy pod vlivem jiné osoby spadající mezi sociální kontakty respondenta, která působení mediálního zpravodajství nějakým způsobem podléhá a přes tento sociální kontakt se toto působení může přenášet též na respondenta. Bohužel toto nebylo možné empiricky prokázat a musí se tedy zůstat na úrovni hypotéz. Na druhou stranu je nutné tuto možnost brát určitým způsobem v potaz.

Dalším poznatkem, který je nutno zmínit, je, že v případě některých informací týkajících se údajných možných zdrojů ohrožení, lze poukázat na skutečnost, že se tyto informace šíří způsobem podobným způsobu šíření současných městských legend, tedy způsobem „FOAF“, čili zkratce anglického „friend – of - a – friend“, kdy se daná špatná zkušenost měla stát „příteli přítele“, „známého známému“, „kamarádky kamarádce“ atd. (Bowie 2006: 302-303)

Dle jejich výpovědí při rozhovorech se žádný z respondentů nestal obětí závažného trestného činu, i když je jakákoliv generalizace samozřejmě velice problematická a je nutno brát v potaz individualitu jednotlivých osobností respondentů. Čin bráný jako nepřiliš vážný, může mít na různé osobnosti různou míru dopadu a bylo by tedy chybou říci, že daný zločin je bezvýznamným. Nicméně nikdo z dotazovaných nevedl, že by se stal obětí jakékoliv formy násilné trestné činnosti. V případě, že k nějaké viktimizaci došlo, jednalo se především o majetkovou trestnou činnost ve formě krádeží, a to jak krádeží vloupáním, tak krádeží motorových vozidel a dále různých forem výše zmiňovaného vandalismu. Důsledek těchto činů se může lišit mimo jiné i tím, co bylo cílem vandalského činu a jak již bylo vysvětlováno na případu, při němž došlo k poškození součástí hřbitova. Faktorem rozhodujícím o následcích pro respondenta samozřejmě nemusí být pouze výše materiálních škod na majetku, ale také poškození určitého symbolu neseného předmětem, v tomto konkrétním výše popisovaném případě památky a úcty k zemřelým.

V případech viktimizace vlastní osoby, odkazují respondenti na změnu vnímání bezpečnosti a strachu, zejména v těch případech, ve kterých je jejich viktimizace spáchána. Ať už domněle či skutečně, určitou specifickou, identifikovatelnou skupinou obyvatelstva, jako ve výše popisovaných případech, která posléze vede ke zvýšené míře strachu z této skupiny obyvatelstva. Samozřejmě toto není jediným faktorem způsobujícím strach. Na základě výpovědí respondentů, kteří se obětí

trestných činů stali, lze relativně snadno dospět k tvrzení, že „čas zahojí rány“, kdy s postupujícím časem od této jistě velice neblahé zkušenosti vliv na osobnost oběti klesal. Otázkou je, zda by toto bylo vnímáno jinak v případě nějakého závažného, například násilného trestného činu. Ale na druhou stranu, ze skutečnosti, že se někteří respondenti v otázkách týkajících se vlastní viktimizace odmítali podrobněji vyjadřovat, lze usoudit, že není na místě nějaká paušalizace. V tomto případě se ale opět jedná spíše o otázku individuální psychologie daného jednotlivce a tedy se už nejedná o předmět a zaměření této práce.

Je možné též říci, že do výpovědí respondentů se určitým způsobem promítla otázka blízkosti, v práci již dříve popisovaná v otázce mediálního zpravodajství, kdy respondenti uvažovali spíše na úrovni okolích lokalit kde žijí. Obvykle se necítili být příliš ohroženi kriminalitou prezentovanou médii na „celorepublikové úrovni“ a dá se říci, že „střízlivě“ uvažovali nad tím, obětí jakého činu se pravděpodobně přímo oni, respektive lidé jim blízcí, mohou pravděpodobně stát. Ovšem respondenti, kteří více poukazovali na situaci prezentovanou médii a lze tedy říci, že vlivu médií více podléhali a častěji zmiňovali obavy z toho, že by se mohli stát oběťmi závažných trestných činů, což opět odpovídá výše popisovaným teoriím o působení mediálního zpravodajství.

Pokud by měly být závěry této části práce nějakým způsobem obecně shrnuty, lze tedy říci, že pro respondenty jsou jejich vlastní zkušenosti a zkušenosti jim blízkých osob důležitější a na konstrukci strachu ze zločinu mají podstatně vyšší vliv než působení médií. Na druhou stranu lze dokumentovat vyšší míru působení vlivu médií, mediálního zpravodajství a podobných vlivů u osob s menším množstvím sociálních vazeb. U osob s vyšším počtem sociálních vazeb a kontaktů převažuje působení těchto vazeb a strach ze zločinu je formován spíše informacemi od těchto lidí, než-li působením mediálního vlivu. Na druhou stranu ale nelze v žádném případě tvrdit, že jsou tyto lidé od vlivu médií zcela oproštěni a je možné pracovat s předpokladem, že vlivu médií,

ať už přímo nebo cestou jakéhosi zprostředkovatele z řad osobních kontaktů do určité míry podléhají. A samozřejmě informace získaná prostřednictvím osobního kontaktu může být informace pocházející z médií a šířena popisovaným způsobem friend – of – a – friend. (Bowie 2008: 303) Ale jak bylo výše uvedeno, zejména s otázkou zprostředkovaného vlivu médií, je nutno zde pracovat pouze jako s možnou hypotézou, vzhledem k tomu, že ji nelze žádným způsobem prokázat, ale ani vyvrátit. Ale samozřejmě by toto korespondovalo s výše zmiňovanou tezí Stephena Jonese (2006) o médiích jako hlavním faktoru ovlivňujícím konstrukci představ o kriminalitě. (Jones 2006: 77)

5 MAPY NEBEZPEČÍ

Jak bylo uvedeno výše, tato část práce bude především popisnou a jejím účelem není posuzovat míru oprávněnosti strachu respondentů v jimi jmenované a popisované lokalitě. Na druhou stranu je ale nutné hledat souvislosti mezi mapami nebezpečí a například strachem u určitých skupin obyvatelstva. Pokud mají respondenti určitou lokalitu spojenou s tím, že se v dané lokalitě, dle respondentů, pohybuje větší počet osob řazených do této skupiny, tak na to bude poukázáno. V této části práce se současně ani nebude řešit, zda je tento předpokládaný výskyt dané skupiny reálný nebo domnělý. Respondentům byla dána možnost se naprosto otevřeně vyjadřovat jak k celému území města Plzně, tak k blízkému okolí svého bydliště. Nepřekvapivě v případě, že respondenti mluvili obecně o celém území Plzně, hodnotili spíše celé čtvrtě či obecně větší části těchto čtvrtí jako celky. V případě, že hovořili o okolí svého bydliště a místech, kde se častěji pohybují, se nejspíše z důvodu značně vyšší úrovně pomístní znalosti, popis lokalit chápaných jako potenciálně nebezpečné pohyboval na úrovni jednotlivých konkrétních ulic nebo konkrétních míst, identifikovaných například určitým objektem. Jak bylo již výše uvedeno, v případě viktimizace určitého respondenta v lokalitě jím uváděné jako rizikové na toto bude poukázáno, protože je nutné se zamýšlet nad otázkou, zda je tato lokalita respondentem chápána jako riziková obecně, či ji respondent pouze uvedl v souvislosti s touto nepříjemnou zkušeností a tyto nepříjemné vzpomínky se mu v lokalitě vybavují, ačkoliv v daném místě vyšší riziko opakované viktimizace necítí.

Pro upřesnění terminologie používané v této části práce je třeba konceptualizovat níže používané pojmy „městská část“ a „čtvrť“, kdy význam pojmu městská část popisuje takovou část města, která je administrativně vymezená územím městského obvodu. Naproti tomu v práci používaný termín „čtvrť“ vymezuje menší městský celek, v jakémisi obecném povědomí takto známý a takto známý z historických důvodů,

který nemusí být přímo administrativně veden a hypoteticky též její území může zasahovat do území více městských obvodů. V případě, že je určitá čtvrť důrazně zmiňována respondenty, bude samozřejmě pro co nejvyšší přesnost práce jasně vymezena, což je vidět níže na případě čtvrti Petrohrad, která byla jasně vymezena z důvodu častých odkazů na tuto.

5.1 Obecně

Nejčastěji uváděnou a obecně nejhůře hodnocenou čtvrtí z celého města byl Petrohrad, pro účely této práce vymezený ulicemi Slovanská třída, Železniční, Lobežská a Sladkovského. *„Tak z celý Plzně bych řek určitě Petrohrad. Tak ale ten byl blbej dycky.“* (Pan Jiří, Doubravka) *„Petrohrad, určitě. Tam bych se večer nevydal vůbec. Je tam hromada cikánů, to aby se člověk doopravdy bál, tak doopravdy nemáš tušení, kdo ti co může provést.“* (Paní Pavla, Doubravka)

Další jmenovanou částí města se stala čtvrť Vinice, u které ale během pokračování rozhovoru respondenti sami začali uvádět, že jejich informace o nebezpečí v této části města mají původ spíše z doslechu a někteří přímo uvedli, že se těmito informacemi neřídí a čtvrť za nebezpečnou nepovažují. Nicméně by zřejmě bylo chybou tuto část města vynechat, neboť respondenty byla tato část města jmenována i přesto, že informaci poté sami nějakým způsobem kriticky zhodnotili. Nicméně na základě tohoto lze usuzovat, že samotný vzhled a jakési vizuální působení této části města pravděpodobně může hrát určitou roli při vytváření představ o bezpečnosti nebo nebezpečnosti v této části města, což bylo zmíněno též respondentem při jednom z rozhovorů. *„Já nevím jak moc dobře to tam znáš, ale ty Vinice jsou takový divný. Ta čtvrť působí hrozně špatně, i když se tam nemusí vlastně nic díť.“* (Paní Dagmar, Doubravka)

V této části práce je také nutno zmínit jedno specifikum, respondenty uváděné v souvislosti s tímto tématem, a sice prostředky městské hromadné dopravy, obzvláště v nočních hodinách. *„Víš,*

když takhle jedeme z manželkou večer odněkud' z divadla, tak se radši svezem taxíkem, než abysme jeli autobusem. Jenomže ono to v těch autobusech občas není žádnéj med ani ve dne za světla. To asi znáš, že hlavně večer to určitě chce si sedat co nejbliž k řidiči, tam by si neměl nikdo moc troufnout, že jo. Tedy když už musíš takhle večer jet, já když můžu, tak se tomu radši vyhnu.“ (Pan Pavel, Doubravka)

Určitými společnými jmenovateli, napříč územím celého města, ať už v souvislosti s místem svého bydliště a lokalit, kde jsou nuceni se pohybovat, nebo i lokalit, o kterých respondenti mají obecné informace na podrobnější úrovni než například čtvrť jako celek, byly herny a některé non-stop podniky. Respondenti je chápali jako místa možného zvýšeného rizika a zřejmě s předpokládanou vyšší pravděpodobnosti výskytu většího množství potenciálně nebezpečných osob.

Lze také najít spojení mezi lokalitou a výše popisovaným strachem z určitých skupin obyvatelstva, pokud respondenti předpokládají, že zde tato skupina žije ve větším počtu, ať už se jedná o zmiňované Romy, bezdomovce nebo takzvané Ukrajince. *„Já bych se určite nevypravila kamkoliv, kde je nějaká větší koncentrace cikánů.“ (Paní Zuzana, Slovany)*

Nakonec respondenti též zmiňovali obecně pohyb a aktivitu lidí v lokalitě, která velice často nebyla jmenována nijak konkrétně a respondenty byl pouze zmíněn pohyb a aktivita dalších lidí v oblasti jako faktor rozhodující o vnímání lokality jako více či méně bezpečné. Samozřejmě zde lze uvažovat nad tím, že se nejedná o mapu nebezpečí v pravém slova smyslu, protože hypoteticky se takto lokalitou vnímanou jako nebezpečnou může stát jakákoliv lokalita na celém území města. *„Koukej, povim ti to asi tak, já bych nešla nikam kde se pohybuje málo lidí. V centru, kde je hodně lidí nemam důvod se bát, ale někde na kraji, kde není živý duše, tam mam strach.“ (Paní Jitka, Skvrňany)*

5.2 Dle jednotlivých městských částí

5.2.1 Plzeň 1

V případě čtvrti Lochotín spadající pod tuto městskou část bylo kritizováno bezprostřední okolí centra Aréna, dříve známého jako Gera. *„Já nevím jak se to tam dneska jmenuje, ty to možná budeš vědět. Dřív to byla Gera, jak se to může menovat neska vopravdu nevím, je to když vodbočuje k nemocnici. Víš co myslím, že jo?“* (Pan Václav, Lochotín) V pokračování rozhovoru nadále respondent narážel na v tomto objektu přítomnou diskotéku, přičemž je možné opět poukázat na spojení představy diskotéky s představou jedinců pod vlivem alkoholu či jiných omamných a psychotropních látek. Opět není dostatečně možné posoudit, zda a nakolik je tato představa reálná obecně a jak ve spojitosti s touto konkrétní diskotékou a jejím okolím. Dále bylo zmíněno okolí Šídlovského rybníka, a to opět ve večerních hodinách. Ve večerních a nočních hodinách byla taktéž velice špatně hodnocena cesta podél Velkého Boleveckého rybníka, spojující okolí železniční stanice Bílá Hora s městskou částí Bílá Hora. Pod tuto městskou část spadá také čtvrť Vinice, ze které se ale nepodařilo získat respondenty, nicméně již byla zmiňována výše v obecné části.

5.2.2 Plzeň 2

Pod tuto část města patří čtvrtě Petrohrad, Slovany, Božkov, Koterov, Hradiště u Plzně a Petrohrad. Obdobně jako u níže popisované městské části Plzeň 3 nebylo možné zvolit respondenty ze všech těchto čtvrtí, a proto jsou zde slabinami čtvrtě Božkov, Koterov a Hradiště. Na druhou stranu lze říct, že byty různých respondentů žijících ve čtvrtích Slovany a Petrohrad se nacházejí rovnoměrně po celém území těchto čtvrtí.

Výše popisovaná čtvrť Petrohrad patří pod tuto část města, ale je nutno se o ní přesto ještě jednou zmínit, protože respondenty žijícími v této části města nebo v těsně přilehlém okolí bylo vyjmenováno několik lokalit v této čtvrti na úrovni konkrétních ulic. Jedná se konkrétně o ulici Rubešova v rozmezí mezi Slovanskou třídou a Koterovskou ulicí. Dále byly opět zmíněny herny nacházející se v této oblasti města. Ale lze říct obecně, že zde žijící respondenti situaci nevnímají dobře. „*Kde po městě bych se bála? Ty ses asi moc nerozhlížel kolem sebe když jsi sem šel?*“ (Paní Anna, Petrohrad)

Mezi ostatní zmiňované lokality spadající pod tuto městskou část respondenti jmenovali Zahradní ulici, respektive okolí ubytoven nacházejících se v této ulici, opět s poukazem na vyšší koncentraci osob, ze kterých respondenti vyjadřovali zvýšenou míru obav. V tomto konkrétním případě se jedná o větší koncentraci osob označovaných jako Ukrajinci, samozřejmě při chápání tohoto výrazu tak, jak byl vysvětlen výše, kteří využívají služeb těchto ubytoven. V případě nočních hodin byl špatně hodnocen navíc také Park Přátelství a prostor v těsné blízkosti železničního viaduktu ústící do božkovské ulice Sládkova.

5.2.3 Plzeň 3

Vzhledem k tomu, že pod tuto městskou část administrativně spadá více čtvrtí, konkrétně budou tyto popisovány jednotlivě, z důvodu nutnosti sledování určité souvislosti textu, jeho systematičnosti a pro vyšší míru přehlednosti obsahu této části. Samozřejmě je určitým problémem jednotlivé čtvrti přesně vymezit, což však zde nepřináší žádné problémy v popisu z toho důvodu, že se popis obvykle zaměřuje velice přesně na jednotlivé ulice nebo lokality. Pod tuto část města tedy spadají čtvrtě Bory, respektive Jižní předměstí, Borská pole, části města Plzeň – Valcha, historické centrum města, čtvrť Skvrňany a čtvrť Nová Hospoda. Respondenty nebyly popisovány žádné lokality spadající pod Valchu ani pod Borská pole. Čtvrť Nová Hospoda byla pouze okrajově zmíněna

v souvislosti s respondentem uváděnou vysokou mírou prostituce na Domažlické ulici v této části města, kterou vnímal jako pohoršující.

Poměrně podrobného popisu lokalit, které jsou dle respondentů rizikové, se dostalo v případech čtvrti Skvrňany, v případě historického centra města a v případě čtvrti Bory. Zde u poslední jmenované čtvrti byla negativně hodnocena především ulice Dobrovského a ulice s ní sousedící. V blízkosti těchto ulic také okolí vlakového nádraží Plzeň – Jižní předměstí. Dále respondenti poukazovali také na Borský park, o kterém ale mluvili pouze v souvislosti s nočními hodinami. Jako i v jiných částech města, i zde byly respondenty uváděny také obecně herny a noční kluby. Pod tuto městskou část administrativně spadá též centrum města, které bylo respondenty zmiňováno často obvykle v souvislosti s kulturním vyžitím. Dále z důvodu, že se zde nachází hlavní nádraží. Mezi další často uváděná místa dotazovanými, a to nejen v souvislosti s touto částí města, patřilo okolí heren, různých klubů a non-stop podniků, opět v nočních hodinách, přičemž tyto podniky byly uváděny obecně. Respondenty nebyl uveden žádný konkrétní podnik nebo konkrétní adresa. V případě centra města bylo dále odkazováno na prostory v těsném okolí obchodního domu Tesco. Ti ho v rozhovorech často stále popisovali jako Prior na Americké ulici, kde respondenti naráželi na problémy s výše zmíněnými bezdomovci a na obavy z těchto osob. Do tohoto okolí se samozřejmě řadí též již dříve zmiňovaný podchod mezi obchodním domem Tesco a Hlavním nádražím Českých drah, které bylo také často uváděno, opět především v souvislosti s bezdomovci. V případě častého opakování lokalit centra města různými respondenty je však nutné vzít v potaz fakt, že centrum města je jednou z lokalit, kde se respondenti častěji pohybují a je proto nutné zvážit nakolik se jedná o „vyšší míru nebezpečnosti“ a nakolik se jedná pouze o ovlivnění frekvencí pohybu jednotlivých respondentů ve vyjmenovaných lokalitách.

V jednom případě respondentka též označila blízké okolí zimního stadionu, tedy obecněji Štefánikova náměstí a dále s ním sousedící ulici

Cukrovarská a obecně také okolí zde stojící vozovny vozidel Plzeňských městských dopravních podniků.

5.2.4 Plzeň 4

V této části města bylo vyjmenováno poměrně velké množství lokalit, což lze ovšem připsat vyššímu počtu respondentů z této městské části. Mezi tyto lokality se řadí Habermannův park a v jeho blízkosti také vlaková zastávka Plzeň – Doubravka. *„Tady v parku je to po večerech strašný. Tam dycky sedí tvoji vrstevníci, očividně ožralý pod obraz, něco tam pořvávají, takže to se bojím.“* (Paní Jiřina, Doubravka) *„A nádraží a podchod, to je hrozný už na pohled.“* (Pan Jiří, Doubravka) Podchody byly uváděny jako špatné všemi respondenty, zejména ty podchody u zastávky městské hromadné dopravy Stavební stroje na křižovatce ulic Rokycanská a Těšínská. Toto se týkalo jak podchodu pod Rokycanskou ulicí, tak pod železničním náspem. *„Až někdy budeš do města pěšky, tak se v tom podchodu schvalně všimni, jak je to hrozný.“* (Pan Josef, Doubravka) Nicméně lze říci, že se toto hodnocení týkalo minimálně větší části ze všech podchodů pod Rokycanskou ulicí. Respondenti sami tvrdili, že tyto podchody působí špatně. Pokud mluvili o podchodech konkrétně, často, nicméně s menší četností než v případě popisovaných podchodů u „Stavebních strojů.“ Zmínili také podchod pod Rokycanskou ulicí, zajišťující jeden z přístupů do areálu Ústředního hřbitova. *„Je to tam celý posprejovaný, smrdí to tam, někdo si z tam z toho podchodu toho dělá záchody, není to tam dobrý.“* (Pan Jindřich, Doubravka)

Zvlášť byl respondenty zmiňován též Špitálský les, konkrétněji především altánky v něm. V rámci této lokality respondenti často poukazovali na zhoršení situace v této lokalitě, ke které došlo v dlouhodobém časovém horizontu. *„Znals to tam dřív, jaký to tam bylo? Altánky, pěkný, teďka je to zbouraný, je tam svinčák, chlastaj tam, slezaj se tam bezdomovci, škoda mluvit.“* (Pan Pavel, Doubravka) Dále byly negativně hodnoceny cvičební prvky nově postavené v této lokalitě,

nikoliv pro nějakou formu vlastní nebezpečnosti, či špatnému účelu, ale protože podle dojmu respondentky mohou vést k jednání, které osobu uživatele vystaví vyššímu riziku viktimizace. *„Ono je to pěkný a prej je to na cvičení pro důchodce. A ani bych neřek, že by to byl špatnej záměr. Ale nevim, jestli jsi viděl, jak to vypadá, tak když na tom budeš chtít cvičit a tak musíš odložit věci, aby ti nepřekáželi a tam stačí, aby se tam náhodou objevil nějaký gauner, sebere ti to a ty než z toho slezeš a něco uděláš, tak je v tahu. To je i to, že je postavený na trochu nešikovným místě.“* (Paní Jana, Doubravka)

Okrajově zmíněnou lokalitou byl prostor opouštěných staveb v lokalitě zvané „Na Lopatárně“, jihovýchodně od areálu SK Rapid, na pravém břehu řeky Úslavy. Zde respondent upozorňoval na údajný častý výskyt drogově závislých osob. Nicméně sám respondent v případě této konkrétní lokality opět uvedl, že se jedná o informaci, kterou má pouze z doslechu od svých přátel a její pravdivost sám nemá nějakým způsobem osobně ověřenou.

Poslední lokalitou vyskytující se ve výpovědích respondentů z této části města je Jateční ulice. Zde je na místě opět poukázat na propojení obav z určitých skupin obyvatelstva ve spojení s lokalitou, kterou mají respondenti spojenou s vyšším výskytem osob spadajících do této skupiny, což respondenti sami uvádějí, přičemž v tomto konkrétním případě se opět jedná o Romy. *„No, tak snad nejhorší je Roudná. Na Jateční, jestli víš jak je tam takovej ten pavlačovej dům, tam je to samej cikán, tam se tomu radši obloukem vyhejbam.“* (Paní Olga, Doubravka)

6 DISKUSE

6.1 Předchozí výzkumy

V Plzni byla aktuálním výzkumem provedeným na toto téma *Analýza postujů veřejnosti ke kriminalitě v Plzni* realizována Centrem aplikované antropologie a terénního výzkumu, tehdejší Katedry antropologických a historických věd Filosofické fakulty Západočeské univerzity Plzni, řešitelem tohoto výzkumu byl mgr. Ladislav Toušek (2009), zadavatelem byl Magistrát města Plzně. Jednalo se o šetření založeném na kvantitativním sběru dat, zaměřeném na všechny věkové kategorie obyvatelstva města Plzně.

Shody s výzkumem se povedlo prokázat v především v části práce zabývající se mapami nebezpečí a také ve vlivech vzdělání na konstrukci strachu. (Toušek 2009) Srovnávání zbylých otázek je problematické, nicméně při vyhodnocení dat pro tuto práci se taktéž nepovedlo prokázat vliv vzdělání či příjmu na pocit strachu či ohrožení. Nicméně jak bylo výše vysvětleno, v této práci se jedná pouze o jednu věkovou skupinu respondentů a proto je značně problematické dělat určité komparativní závěry.

7 ZÁVĚR

Práce se pokusila odpovědět na otázku vnímání bezpečnostní situaci v Plzni staršími občany města. Na základě vyhodnocení získaných dat lze vyvodit následující závěry: Většina respondentů příliš nepodléhá vlivu médií, alespoň v případech, kdy o kriminalitě uvažují na lokální úrovni, přičemž významější roli pro ně mají jejich osobní zkušenosti a informace získané prostřednictvím vlastních sociálních vazeb. Oproti tomu tito respondenti informace poskytované médiem dokáží kriticky hodnotit. Lze také uvažovat nad tím, že respondenti s menším počtem těchto sociálních vazeb více podléhají vlivu médií, které se pro ně stávají hlavním zdrojem informací o zločinnosti. Taktéž lze na základě zjištění výzkumu tvrdit, že ti respondenti, kteří se více brání vlivu médií a upřednostňují jiné zdroje informací o kriminalitě, se necítí být příliš ohroženi vážnými násilnými zločiny, které prezentují média, ale spíše projevují znepokojení nad drobnými přestupky a přečiny, pokud se jich tyto nějakým způsobem dotýkají.

Lze říci, že v práci došlo k projevení slabin výše popisovaných jako předpokládané. Jedná se tedy o vzorek populace, který rozložením vzdělání nekopíruje rozložení vzdělání u daných věkových skupin, kdy značná část respondentů, jak je též uvedeno v informacích o respondentech, má úplné středoškolské vzdělání s maturitou, nebo vysokoškolské vzdělání. Předpokládaná slabina práce, spočívající v nemožnosti zvolit respondenty žijící rovnoměrně na celém území města, se zřejmě negativně projevila především na zdokumentování map nebezpečí, protože takto nedošlo k pokrytí městských částí Plzeň 5, Plzeň 6, Plzeň 7, Plzeň 8, Plzeň 9, Plzeň 10 a dále v případě městských částí Plzeň 1, Plzeň 2, Plzeň 3, Plzeň 4 nedošlo k pokrytí určitých čtvrtí spadajících pod tyto městské části. Podobně jako v případě městských částí, které nebyly prací vůbec pokryty, se jedná především o okrajové části města, čili čtrti jakými jsou například Hradiště u Plzně, Červený Hrádek, Újezd, Bukovec a jiné.

Určitém handicapem je samozřejmě také malý vzorek populace, což je ovšem jakousi daní za provedení kvalitativního výzkumu, kdy by větší vzorek populace byl nad rámec možností tohoto výzkumu, respektive výzkumníka. Samozřejmě tedy pro obecnější závěry by bylo potřeba většího vzorku obyvatelstva a výzkumu u nějž by došlo k eliminaci výše popisovaných slabin. Nicméně se stále domnívám, že práce může být přínosem pro zmapování vnímání a chápání bezpečnostní situace staršími občany, jakožto skupinou obyvatelstva potenciálně více ohroženou trestnou činností. Pokud by snad práce působila dojmem, že by jejím účelem bylo respondenty za jejich názory jakýmkoliv způsobem soudit, tak je potřeba se proti tomuto jasně ohradit, protože toto není v žádném případě účelem práce a nejedná se o žádný soud respondentů, pouze jakési zobecnění a interpretaci jejich názorů. Z tohoto důvodu je na místě jistě také zmínit, že jsou-li v práci používány pojmy jako „představa“. V žádném případě toho není odkazem na nějakou nepravdivost této informace, toto pouze odkazuje na vlastní perspektivu respondenta a je to v práci uvedeno takto z důvodu, že pravdivost dané informace nebyla v terénu ověřována a ani nijak jinak dokazována.

Nakonec bych na tomto místě rád ještě jednou vyjádřil velké poděkování všem respondentům za jejich čas, ochotu se sejít, upřímnost a otevřenost při rozhovorech a poskytování informací, čímž dali této práci možnost vzniknout.

8 LITERATURA

Bowie, Fiona: 2008 – *Antropologie Náboženství*. Praha : Portál

Dianiška, Gustáv et al: 2011 – *Kriminológia 2. vyd.* Plzeň : Aleš Čeněk

Cohen, Stanley: 1973 - *Folks devils and moral panics*. St. Albans : Paladin

Farral, Stephen – Lee, Murray: 2008 - Critical voices in age of anxiety. Reintroduction to the fear of crime. In Farral, Stephen - Murray Lee (ed.). *Fear of Crime: Critical Voices in an Age of Anxiety*. 1st ed. Routledge-Cavendish.

Galsterer, Wolfgang.: 2003 - Die Angst vor der Verbrechen. *Soz-Mag 4: 40-42*

Ferarro, Kenneth. F. - Grange, Randy. L. (1987), The Measurement of Fear of Crime. *Sociological Inquiry*, 57: 70–97

Jones, Stehphen. 2006 – *Criminology*. Oxford : Oxford university press

Loo, Dennis 2008, The 'moral panic' that wasn't: The sixties crime issue in the US. In Farral, Stephen, a Murray Lee (ed.). *Fear of Crime: Critical Voices in an Age of Anxiety*. 1st ed. Routledge-Cavendish.

McLuhan, Marshall: 1994 - Understanding media. The Extensions of Man. The MIT-Press. Cambridge

Öhman, Anre 2008: Fear and Anxiety: Overlaps and dissociation In: Lewis Michael – Haviland-Jones, Jeanette M – Berrett Lisa Feldman (ed.) *Handbook of emotions*. New York : The Guilford Press: 710-729

Tomášek, Jan: 2010 – Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin. Praha : Grada

Toušek, Ladislav: 2009 - *Analýza postojů veřejnosti ke kriminalitě zpráva ze šetření*. Plzeň : Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu

Young, Jock: 1999 - *Exclusive society*. London : SAGE

9 SUMMARY

Theme of this bachelor work is senior's sense of security. The work documents level of fear of crime by seniors living in Plzeň and try to answer the question if is their fear justified, or is only constructed by effect of mass media. Thesis possible to say and based on the results of research are: For respondents are informations given by media less important than informations that people get through their social contacts.

Work also documents, by which groups of population are the elder people feared, for example most often by Romani people, Ukrainians, or more generally people coming from countries of former USSR or homelesses. In work are described also mental maps of danger located in the city, at the level of whole city, where were by respondents described whole quarters, most common answer was Petrohrad, and at the level of parts of city better known by respondents, were respondents described exactly streets, or concrete places, that are in respondent's minds connected with higher risk of victimization.

10 SEZNAM PŘÍLOH

10.1 Tabulky

Tabulka 1: Informace o respondentech

Tabulka 2: Informace o respondentkách

10.2 Textová příloha

Přepis rozhovoru

11 PŘÍLOHY

11.1 Tabulky

Tabulka 1: Muži

Jméno	Rok narození	Čtvrť	Maximální dosažené vzdělání
Antonín	1947	Slovany	Vysokoškolské
Jan	1953	Slovany	Úplné střední
Jindřich	1949	Doubravka	Úplné střední
Jiří	1945	Doubravka	Konzervatoř
Josef	1950	Slovany	Vysokoškolské
Karel	1924	Bory	Úplné střední
Oldřich	1923	Skvrňany	Vyučen
Pavel	1940	Doubravka	Vysokoškolské
Petr	1940	Doubravka	Vysokoškolské
Tomáš	1942	Slovany	Úplné střední
Václav	1937	Lochotín	Vyučen

Tabulka 2: Ženy

Jméno	Rok narození	Čtvrť	Maximální dosažené vzdělání
Anna	1925	Petrohrad	Úplné střední
Dagmar	1925	Skvrňany	Úplné střední
Hana	1938	Doubravka	Úplné střední
Helena	1927	Petrohrad	Vyučena
Jana	1932	Doubravka	Vyučena
Jiřina	1946	Doubravka	Úplné střední
Jitka	1932	Skvrňany	Vysokoškolské
Olga	1951	Doubravka	Vyučena
Pavla	1955	Doubravka	Vysokoškolské
Zuzana	1958	Slovany	Úplné střední

11.2 Textová příloha

Přepis rozhovoru s panem Václavem (*1937). Rozhovor probíhal v domácnosti respondenta. Respondent mluvil klidně, o atmosféře bylo možné říci, že byla uvolněná. Určitá změna nálady byla patrná pouze při promluvách o celkovém hodnocení bezpečnostní situace. Promluvy respondenta jsou psány kurzívou, promluvy tazatele standardním písmem. Třemi tečkami jsou nahrazeny informace, které by mohly vést či by jednoznačně vedly k identifikaci respondenta.

"Nevadí vám nahrávání rozhovoru?"

"Nevadí, klidně si to nahraj. Taky by sis to těžko celý pamatoval."

"Děkuju, že jste si našel čas. O co přibližně jde jsem vám říkal už do telefonu."

"Jo, jasně, klidně hned začnem, podrobnosti mi dyžtak řekneš. Eště počkej, já ti naleju skleničku, ať se neřekne že ti ... nedal ani pivo."

"Ne, děkuju, já řídím."

"Tak dobře. [smích] To je pak jiný. Tak ale seš rozumnej. Ale povídej co bys teda potřeboval."

"Já pro svojí bakalářku sbírám informace. Píšu jí na téma strach ze zločinu. Budu se ptát na věci týkající se vašeho pocitu bezpečí. Samozřejmě všechno co mi tady řeknete je naprosto anonymní."

"Klidně se ptej."

"Poprosim vás, abyste zhodnotil jak bezpečně se v Plzni cítíte, na stupnici od jedny do jedenácti. Jedna znamená naprosto bezpečně, jedenáct vůbec ne bezpečně."

"Tak za mě si piš vosmu, s tou bezpečností to je íčko blbý. Znáš ty krimi zprávy? Já na to koukam, a to je vážně strašný. Co se bezpečnosti týče, tak zlatý komunisti, tehdy ses aspoň nemusel bát, že tě na ulici zapíchne nějak feťák kvůli cigáru. No viděls v těch zprávách? Někomu řek o cigáru, on řek, že nemá ten ho zapích. A bylo mu jedno, že ten mrtvej třeba nekouří. Vážně, zlatý komunisti. A navíc já se taky nechal podvést. Počkej, něco ti ukážu".[odejde od stolu a vytáhne kufřík]. "Mě tádle u Olypie stavěl nějak maník, že prodává sadu nožů, hodně levně a vypadali pěkně. Tak sem mu těch šest stovek dal. A to víš, že sem koupil pěkněj šmejd sem zistil až doma. Tady to vidíš, mladej. Za blbost se holt platí. Tak se koukej něco naučit na chybě jinýho."

"Vy ste říkal, že koukáte na Primě na Krimi zprávy. Berete informace o kriminalitě ještě odněkud jinud?"

„Jak to myslíš?“

"Noviny, rádio, co říkají známý."

"Hele, já noviny nečtu. A rozhlas posloucham tak když sem v .... tam nemam televizi. Ale tak dyť si tam u mě byl, tak víš jak to tam mam zařízený."

"A nějaký známý, příbuzný?"

"Hele, já sem rozvedenej, tak příbuzný moc ne. Von muj syn tak teďka bydlí s jeho ženou někde u Prahy. Vídám se tak s pár kamarádama co sme stavěli pece ve škodovce. Já sem zedník, to sem ti už asi říkal, ne? A dělali sme se šamotkama, esi máš ánung co je to."

"Jo to vim."

"No a s těma lidma já se sem tam sejdu někde na pivu. Ale tak na mluvení o zločincích si nemůžu vzpomenout. Asi sme se o tom asi nikdy ani nebavili."

"Ted' se vás zeptam. Jsou náky skupiny obyvatelstva ze kterých byste měl strach nebo se jima cítil ohroženej?"

"Jako třeba cigoši? Ty jasně. Hele, dyť se koukni co se děje v tom Šluknově a tam.Hele, já rači ani nebudu mluvit. Koukej na ty zprávy, uvidíš to sám."

"A vy osobně s nima máte nějakou špatnou zkušenost?"

"Ne, to já osobně zase ne. Ale víš co je taky hnus? Ty bezdomovcí u nádraží ve městě. Víš, tam jak je Prior u toho podchodu. Tam se bojíš jestli nedostaneš přes čumu. Zat tam du jenom když jedu do ... a to sebou mam pistol."

"Tu ste si koupil kvůli bezpečnosti?"

"Ale to né. Já rád střílel, tak dyž to šlo sem si zařídil papíry a koupil pistol. Počkej chvilku [odejde do vedlejší místosti, po chvíli přinese pistol]. No, jenom se podívej. No neboj se, vem si jí do ruky, není nabitá."

[Tazatel po převzetí zbraně zkontroluje stav.]

"Ty mně nevěříš?"

"To není že bych vám nevěřil, ale sám zkontrolovat zbraň je zásada."

"Zas to děláš rozumně. Já mam průkaz na obranu, ale moc to nenosim, jenom dyž nosim víc peněz. A vobčas si zajdu na tu střelnici. Ale ted' rači chodim s kosou. Dyť to víš, že se teť dá koupit kosa akorát bez dávek.To je muj kamarád z vojny. A ty chodíš střílet, že tak umíš zásady? Co máš rád?"

„Občas zajdu na střelnici.. Ale poprosim vás, můžem se ještě vrátit k tématu?"

"Tak jo. Nejdřív práce, pak zábava [smích]."

"Stal jste se někdy vy, nebo někdo z vašich příbuzných obětí trestného činu?"

„To jak mě podvedli s těma nožema sem ti říkal, ne?“

"Ano."

"Tak už nic jinýho ne."

„A změnil ste nějak svý chování po tom podvodu?“

„Krom toho, že už nenakupuju po parkovištích?“ [úšklebek]

"Jsou tady někde po Plzni místa kam byste se ze strachu o svojí vlastní bezpečnost nevydal, nebo kde se bojíte?"

"No, tak to je tady esi víš jak se jede do nemocnice. Já nevím jak se to tam dneska jmenuje, ty to možná budeš vědět. Dřív to byla Gera, jak se to může menovat neska vopravdu nevím, je to když se vodbočuje k nemocnici. Víš co myslím, že jo? Nahoře tady jak staví čtyrka to byla Družba a dole u jedničky Gera. Jak je na rohu vodbočka do nemocnice."

"A ještě jinde?"

"Ty bezdomovci u nádraží jsou hrozný. Ale tak zlý abych se bál to zas není. To sem ti říkal? Hnusný sou ty čoklové co tam maj. To víš. Íčko už ti asi nic dalšího neřeknu."

"Dobrá, já moc děkuju. Chtěl byste k tý bezpečnosti eště něco říct?"

"Né, myslím, že sem řek, co sem říct moh. Ale je dobrý, že se taky někdo z vás mladejch zeptá nás dědků." [smích].

"Dobrá. Já se vás na konec eště zeptam na pár věcí o vás je to jenom pro zpracování."

"Ptej se"

"Který rok ste se narodil?"

"V sedmatřicátým."

"Jakého nejvyššího vzdělání ste dosáhl?"

„Já sem vyučenej zedník.“

„Jak dlouho žijete v Plzni?“

"V padesátým devátým roce sem se přistěhoval. Ale co sem v penzi tak častějš jezdím do ... Ale dycky tak jenom na dva tři dny."

"Tak jo, děkuju moc."

[Následovalo několik otázek na osobu tazatele, pro tuto práci nepodstatných].